

Л. С.

Преглед страних часописа

„Геодеша“ („Геодезист“), часопис научно-технички и за производњу. Орган главне хидрогеолошко-геодетске Управе у најближој сарадњи са Управом војних топографа. IX година издања. 1933. Москва

У Русији излази један стручни часопис са горе наведеним именом, који расправља о организацији, извођењу и усавршавању геодетских радова у свим постојећим облицима. Тај часопис претставља званично издање надлештава, која се брину за таква снимања.

И пре рата је у Русији постојала и лепо се развијала стручна геодетска литература. Поред званичних била су истакнута у то доба два друштвена издања.

Прво — то је часопис „Геометарска делатност“ (Земљо-мърное Дѣло“), орган Удружења Руских Геометара, које је пред рат бројало око 3.000 чланова. Он је у првом реду третирао професионална питања, везана са службом геометара у државним надлештвима, са приватним радовима, са условима теренског рада и т. д.; Од стручних тема су највише додириване оне, које се односиле на детаљно снимање села, која су приказивале савремено стање и напредовање геодетске науке. Часопис „Геометарска делатност“ је излазио од 1904 па до 1917. г. кад је са распуштањем свих професионалних организација било укинута и Удружење Руских Геометара и угасио се његов часопис. Први уредник до 1912 био је професор Л. Сопоцко.

Друго издање је изникло у недрима Императорског Техничког Друштва, чија је топографско-геодетска секција, састављена од инжињера-геодета, издавала „Радови т. г. с.“ свега је изишло 28 свезака. Основано после самостално „Удружење инжињер-геодета“ продужило је то издавање у облику зборника са промењеним називом „Геодетски зборник“, (Геодезическіи Сборникі) где су била расправљана највише питања теоријске природе из области више геодезије и практичне астрономије. Од свог постанка у 1912 па до рата закључно изашле су три свеске под уредништвом професора Л. Сопоцког.

Од званичних је највише било чувено издање Одељења Војних Топографа под насловом „Извештаји, Војно-Топографског Одељења Главног Ђенералштаба“, (Записки Военно-Топографического Отдѣла Главнаго Управленія Генералнаго Штаба) где су поред званичних извештаја о току радова на тријангулацији виших редова са мерењем основица, на астрономским посматрањима ради одређивања географског положаја тачака, на прецизном нивелману и на топографском снимању, штампане расправе од велике научне вредности, а које су биле непосредно везане са радом војних геодета.

„Извештаји“ су почели излазити 1837 г. и до 1931 г. изишло је 74 свески.

На уређењу 72 свеске поред Ђенерала Томеранцева (иначе инжињер-геодет) радио је професор И. Свишчев, онда ђенерал штабни пуковник.

Тек осме године после револуције, 1925 г., изашао је први број садашњег часописа „Геодета“.

Као званични орган он следује програму удешеном према распореду државних геодетских радова.

У анонсу за претплату на 1933 г. овај је задатак истакнут овако:

„Задатак часописа лежи у помагању планског и рационалног извођења топографско-геодетских радова на целокупној територији државе“.

„За 1933 г. часопис ставља у своју дужност: одлучну борбу за рационалну организацију топографско-геодетских радова; за широко искоришћавање авионског снимања, као најновији начин детаљног снимања против поновног снимања истог терена; за убрзање топографско-геодетских радова и њихово извођење у интересу одбране Државе.“

„Широко упознавање стручних кругова са најновијим проналасцима и радовима у домену топографије, геодезије и авионског снимања са искуством, стеченим од појединих стручњака у пракси, као и прикупљање, у вези са тиме, предлога за рационализацију радова“.

„Проучавање питања која се односе на вишу војну стручну спрему ван кадра и на стварање војне резерве од стручњака грађанског реда“.

„Борбу око спреме стручног персонала, а у вези са тиме, проучавање питања организације и обима њихове наобразбе“.

Као званични лист, часопис „Геодета“ располаже обилним материјалним средствима, која стварају могућност за сарадњу квалификованих стручњака, као и талентоване омладине из геоматарских редова.

У почетку поједине одељке у часопису уређивали су еминентни претставници старе генерације. И у то доба, које је трајало до 1930 г., сви су стручни чланци били дотерани тако, да су готово све омашке писаца, са стручне тачке гледишта, биле елиминиране и њима би се могло приговарати само о суштини третираног питања.

1930 г. уредништва свију стручних часописа била су преуређена и на њихова чела су доведени људи политички поуздани без обзира на њихов стручни квалитет.

Али пошто је област тачних наука, као што је геодезија и астрономија неприступачна политици, онда се промена у уредништву геоматарског часописа испољила само у томе, да се квалитет његове садржине снизио.

Последње време осећа се нови преокрет да уређење већине стручних чланака врше сама надлештва, која учествују у издавању часописа, а то у првом реду „Главна хидрогеолошко-геодетска управа“ са својим многобројним научним установама, тако званим научно-истраживачким институтима, где се воде врло озбиљна, важна и интересантна проучавања и испитивања у домену Геодезије, Астрономије и Метрологије.

Две последње године у издању часописа изникле су неке тешкоће, које нису до сада преброђене. Тако, место једномесечних, као што је било раније, часопис је почео излазити у двомесечним свескама и то са великим задоцнењем. Тако свеска бр. 1—2 за прошлу годину појавила се тек 20 маја 1933; а задња свеска бр. 11—12, за новембар-децембар 1933 изишла је тек средином маја 1934.

Техничка израда, у смислу типографском, доста је добра; слог је увек нов пошто се слагање врши линотип-машинама: клишета су израђена чисто и оштро.

Али што много подбацује задње две године то је хартија — сива, мека, као упијаћа или неки пак папир.

Иначе, у поређењу са страним часописима, мора се објективно признати, да руски часопис „Геодета“ отскаче разноврсношћу чланака, актуелношћу теме и њеном озбиљном обрадом.

Просечно, свака свеска (дупла) има 104 страна већег формата (17×24, 5 см.).

За 1933 г. часопис је дао 115 разноврсних чланака на 622 стране.

Недостатак простора у нашем часопису не дозвољава упуштање у пространу анализу свих тих чланака, мада многи од њих претстављају већи интерес за геодетску праксу.

За то се ограничавамо за сада на пребројавању најважнијих расправа по групама са кратком карактеристиком за сваку.

Ми се надамо да ћемо имати прилике да прикажемо на странама нашег часописа резултате најважнијих расправа, објављених у „Геодети“, која имају актуелност и интерес за наше прилике.

Рационализацији геодетских радова посвећени су следећи чланци.

1. *Шидо* — Регулација топографско-геодетских радова у северо-кавказском крају (свеска 1—2).

2. *И. Русинов* — Основе планске рационализације топографско-геодетске и картографске производње (св. 3—4).

3. *И. Скљар* — Механизација топографских радова (св. 5—6).

4. *С. Сафонов* — Наредни задатци Централног научно истраживачког Института за геодезију, авионско снимање и картографију (св. 7—8).

5. *Лојко С.* Државни геодетски савет (св. 11—12).

6. *Лојко С.* Државни геодетски надзор (св. 11—12).

У пребројеним чланцима су додирнута многа питања организационе природе.

Ради координирања радова многобројних надлештава, која се баве геодетским снимањима, увођења хомогености у њихове резултате, руководства геодетским радовима у Држави и извршења радова на тријангулацији виших редова, прецизном нивелману и осталим основним радовима, установљен је Државни Геодетски Савет.

Као главни орган Геодетског Савета јавља се Главна Хидро-Геолошко-Геодетска Управа, која непосредно управља свима најважнијим геодетским радовима, који имају општедржавни интерес; ова Управа, преко нарочитог одељења врши контролу квалитета топографско-геодетских и картографских радова свих државних надлештава и води надзор за изврше-

њем прописа одобрених техничких инструкција и наредба, издатих од стране виших органа и Државног Геодетског Савета, понаособ.

У наведеним чланцима испољава се основна тенденција, да путем боље организације рада, увођења индустријских начина рада, као што је механизација, стандаризација, подела и контрола рада, — убрза извршење и повећа количину рада.

Авионско снимање сматра се најпогоднијем начином, где би се могао увести механички процес рада.

У чланку Скљара је дат опис резултата аутоматског топографског снимања помоћу прибора Нечипоремно-Леонтовсколо. Овај прибор претставља једну форму бицикла, чији се пут кретања исцртава аутоматски на графикону како у сразмерној величини, тако у њеном положају према вертикалном правцу.

Авионско снимање третирају следећи чланци:

7. *М. Чернов* — Коштање авионског снимања ситуације у зависности од реона (св. 1—2).

8. *В. Зеленер* — Теренски трансформатор система Ф В. Пробишева (св. 1—2).

9. *А. Белавин* — Фотографска комора за репродукцију са аутоматском фокусирањем (св. 3—4).

10. *К. Смирнов* — Фотографски затварачи и њихова својства (св. 3—4)

11. *Пазельски* — Израда плана на основу директних снимака (св. 3—4).

12. *К. Смирнов* — Ректификација трансформатора система Луфтбилд, (св. 5—6).

13. *О. Фон Грубер* — Опрема за фотограметрију дирижабла „Гроф Цепелин“ за време његовог лета у Арктику (превод са немачког) (св. 5—6).

14. *М. Чернов* — Ка питању тачности фотошема, (св. 7—8).

15. *Д. Ткаченко* — Податци о испитивању фотошема (св. 7—8).

16. *Ф. Пробошев* — Стереоавтограф (св. 7—8).

17. *В. Бражников* и *Е. Тайков* — Покушај обележавања тачака за геодетску везу у надир тријангулацији (св. 9—10).

18. *Д. Курлин* — Комбиновани начин фототријангулације (св. 11—12).

19. *Д. Курлин* — Инсталација трансформационог одељења (св. 11—12).

20. *Д. Курлин* — Редукција директних снимака на једну размеру (св. 11—12).

Из горе наведених чланака види се да се у садашњој Русији много пажње поклања авионском начину снимања, јер само тај начин ствара могућност да се дође за релативно кратко време, до карата тих предела Државе, која обилују природним богатствима, али нису никако још испитивана и снимљена. То су огромне просторије у северном Сибиру. До 1933 г. од целокупне површине Русије, иначе од 21.500.000 кв. мил. (2 милијарде 150 милијона хектара) топографски је проучено само 13,5% или 2.902.500 кв. мил. (290.250.000 хект.)

Као задатак за другу периоду планског рада стављено је топографско проучавање површине од 16,3 мил. кв. км. (1630 мил. хект.) што сачињава од прилике, 76% целокупне државне површине. Наравно да није могуће извести овакав огроман рад обичним начином снимања.

И само авионско снимање могло би донекле учинити потребну помоћ.

Пре свега може се констатовати да бројни (немачки) начин обраде авионских снимака, који је доминирао у прво време у руској пракси, уступа своје место графичком (француском) начину.

Ми видимо да је један од најбољих конструктора руских Ф. Дробишев конструисао теренски трансформатор: исто тако израђен по систему Луфтбилда велики трансформатор, о чијој ректификацији лише г. Зеленер.

Проучава се тачност фотошема, како се зову директни снимци, редуциране у једну исту размеру, али без ректификације, и везане у један фотографски план.

Г. Белавин предлаже знатно побољшање трансформатора помоћу фото камере са аутоматским фокусирањем.

Г. Курмлин даје опис рационалне опреме лабораторије за репродукцију и трансформирање аеро снимака.

Питање обезбеђења авионских снимака са фиксним тачкама, као једно од најглавнијих за авионско снимање, није мимоиђено у часопису и „фототријангулацији“ посвећено је два чланка.

О основним радовима (тријангулација, прецизан нивелман“ астрономска и гравиметриска посматрања) третирају следећи чланци.

21. *С. Иванов.* Мерење другоразредне караманске основице. (св. 1—2).

22. *А. Јуркевић.* Покушај организације радова начином паралактичке полигонометрије у Караганди 1931 г. (св. 3—4).

23. *В. Михно.* О примени плочица система „Булдог“ при конструирању тријангулационих сигнала (св. 3—4).

24. *Б. Нумеров.* Рачунање координата Гаус-Кригера (св. 3—4).

25. *Б. Звонов.* О рачунању чланова за корекцију у случају Гаус-Кригерових ордината са машином. (св. 3—4).

26. *Б. Шејћлис.* О начинима решења условних једначина у две групе (св. 5—5).

27. *Шайунов.* Изједначење централног система са машином за рачунање (св. 5—6).

28. *Н. Дивиџијаров.* Решење Понетовог задатка начином поступног приближавања (св. 5—6).

29. *И. Трофилинко.* Комбиновани начин одређивања географске ширине. (св. 5—6).

30. *Н. Ошјушчеников.* Прецизан нивелман са инструментом Цајса (св. 5—6).

31. *А. Адамовић.* Утицај еластичних деформација геодетских еталона на резултате мерења са њима (св. 7—8).

32. *Н. Адамовић.* Чинилац растезања и дужина платино — иридијевих еталона међународног метра (св. 7—8).

33. *П. Долгов.* Астрономски часовник Шорта (св. 7—8).

34. *Т. Каменскаја.* Геодетски центри и репери у реонима вечите смрзнуте земље (св. 7—8).

35. *М. Каменскаја.* Геодетски полигон (св. 7—8).

36. *Д. Слињко.* Трансформација координата са елипсоида Ваљдека на сфероид Бесела (св. 9—10).

37. *Н. Хел.* Још о рачунању Гаус-Кригерових ордината са машином за рачунање (св. 9—10).

38. *Е. Лунд.* (превод) Да ли је земља троосни елипсоид? (св. 9—10).

39. *М. Бордјуков.* Траверсе III реда америчким начином (св. 9—10).

40. *Енџин Г.* Покушај мерења основице по леду (св. 11—12).

41. *В. Данилов.* Ка питању о преносу нагиба у прецизној полигонометрији (св. 11—12).

42. *А. Кобилин*. Ка питању о поступном изједначењу тријангулационих мрежа начином Кригера. (св. 11—12).

43. *А. Вировец*. Процена тачности засебног беоцуга у тријангулационом ланцу I реда (св. 11—12).

Према наведеним чланцима у Русији се много поклања пажња основним радовима.

Ради убрзавања тријангулације уведен је амерички начин траверса, као и начин прецизне полигонометрије. Оба два начина се базирају на мерењу полигона између две тријангулационе тачке вишег реда (1-ог, 2-ог) са дугачким странама; са тачака постављеног полигона пресецањем унапред одређују се тачке на одстојању до 15—20 кил. са обе стране полигона.

Према америчком начину траверса стране полигона се мере непосредно дугачким челичним пантликама, дужине до 100 метара.

Према руском начину прецизне полигонометрије стране се мере посредно, помоћу мерења паралактичног угла, са полигонске тачке на две крајне тачке инварне жице намештене управно на средини мерене стране.

Ова два начина, који обезбеђују основним тачкама зону ширине до 40 кил. уздуж полигона, налазе све ширу примену у руској пракси.

Руски геодети много се интересирају питањем упрошћавања изједначења тријангулационих мрежа, које у Русији могу обухватити огромне површине са великим бројем тачака. Под таквим условима заједничко изједначење тачака претставља задатак веома компликован и тежак.

Главна истраживања упућена су на начин решавања условних једначина путем поступног приближавања.

Пошто су са радовима на снимању допрли у Русији до северних крајева, то су изникла питања, везана са њиховом суровом климом, као што је постављење белега и репера у вечно смрзнуто тло, или мерење основица у зими по језерском леду.

За сва геодетска снимања у Русији је уведена Гаус-Кригерава пројекција са зонама од 3° до 6° по дужини. Упрошћавање рачунања координата у том систему пројекција третира се у чланцима г. г. Нумерова, Звонова и Кеља.

Чланци под бр. 29 и 33 представљају резултате испитивања у централном научно истраживачком Институту за геодезију, авионско снимање и картографију.

Детаљно и топографско снимање третира се у чланцима:
44. *А. Пејренко*. Нов доказ тачне тахиметричке формуле. (св. 1—2)

45. *А Начаров*. Испитивање шумских предела у Сибиру на начин преноса у природу Географске мреже. (св. 3—4).

46. *В. Нуварјев*. Геодезија у служби државне Дњепровске грађевне делатности (Дњепростроја).

47. *В. Хаган*. Искоришћење старих планова за снимање столом (св. 9—10).

48. *И. Азев*. Снимање вароши Николаев (св. 11—12)

Како се види, теорија и пракса детаљног снимања не налазе на странама „Геодети“ довољног одјека. То се може приписати тој околности да су у 1933 г. највећи део материјала дали институције за испитивање и истраживање у области Геодезије.

Новим инструментима, испитивању њихове тачности, продуктивности и погодности, за праксу посвећени су следећи чланци:

49. *К. Смирнов*. Репетициони теодолити О. Фенела са микроскоп-микрометрима (св. 1—2).

50. *С. Елисејев*. Покушај примене начина Гевелинка при испитивању поделе кругова великих теодолита и универсалних инструмената (св. 1—2).

51. *Н. Бурак*. Лењир-пантограф (св. 1—2).

52. *В. Галошин*. Круг висине (св. 3—4).

53. *А. Маслов*. Нов кипрегел Г. З. Т. 2. (св. 9—10)

54. *К. Смирнов*. Нови аутоматски теодолит фирме Георг Бутеншон.

55. *В. Рожков*. Прибор за топографско цртање.

Из ових чланака видимо да се у Русији прати развој тачне механике, а с друге стране раде на стварању властите производње геодетских инструмената. У том смислу могу се похвалити завидном успеху нарочито у области прибора за авионско снимање.

Преглед стране литературе, нарочито, часописа врши се систематски. У свакој свесци се налазе анализе појединих чланака. Том прегледу може се замерити да он није ажуран, јер се односи на издања изишла две три године раније.

Из овог кратког и скученог прегледа ипак се може видети да је у савременој Русији у области геодетских радова извршено много интересантних испитивања и покушаја.

Где се ове године ради на новом премеру

Триангулациони радови у 1934. теренској години врше се у следећим срезовима: нишавском, белопаланачком (довршетак), царибродском, лужничком, нишком (довршетак), моравском, добричком, расинском, прокупачком, жупском, копаоничком, косаничком (довршетак), лабском (довршетак), преспанском, охридском, струшком, крушевском, овчеполском, жеглиговском, подринском и студеничком, а укупно на површини 1 344 000 ха (приближно).

Ради извршења триангулационих радова у наведеним срезовима образоване су 9 катастарских секција за триангулацију са седиштима: 1) Крупац (среза нишавском), 2) Топличко кочане (среза добрачког), 3) Прокупље, 4) Рашка, 5) Обилић Бања (среза лабског), 6) Крушевац, 7) Куманово, 8) Ораховац и 9) Струга. Свега је запослено на теренским триангулационим радовима 50 лица.

Радови на прецизном нивелману 2. и 3. реда врше се у срезовима: рамском, голубачком, звишком, поречком, кључком, неготинском, крајинском, брзопаланачком, зајечарском, бољевачком, бањском, заглавском, златиборском, ново-варошком, вучитрнском, лабском и косаничком. На овим је радовима запослено 11 лица.

На новом премеру за детаљно снимање образовано је 20 среских кат. секција са седиштем: 1) Владимирци (срез посаво тамнавски са 5 група) 2) Лозница (срез јадарски са 39 група) 3) Крупањ (срез рађевски са 27 група) 4) Љубовија (срез азбуковачки са 28 група) 5) Ваљево (срез ваљевски са 5 група) 6) Мионица (срез колубарски са 5 група) 7) Косјерић (срез црногорски са 20 група) 8) Бајина Башта (срез рачански са 35 група) 9) Чајетина (срез златиборски са 47 група) 10) Ужице (срез ужички са 22 групе) 11) Пожега (срез пожешки са 17 група) 12) Ариље (срез ариљски са 15 група) 13) Чачак (срез љубићски и трнавски са 16 група) 14) Гуча (срез драгачевски са 39 група) 15) Ивањица (срез моравски са 52 групе) 16) Прилеп (срез прилепски са 54 групе) 17) Охрид (срез охридски и преспански са 16 група) 18) Тетово (реамбулација вароши Тетова и делимично снимања у срезу) 19) Велика Горица (срез велико горичком са 2 групе да изврши снимање детаља у Кат. општинама: Вел. Горица, Куриловац, Градићи, Велика Млака и Доња Ломница)

На овим радовима детаљног снимања, уполсено је свега 449 група, а покривена површина износи 634834 ха.

У прошлој теренској 1933/34 години извршено је снимање детаља на површини од 559017-ха.

Из секције »Београд«

Управа секције „Београд“ овим опомиње све оне чланове, који нису измирили своје дужне чланарине, да то изврше најдаље до 1 августа, јер ће их управа у противном брисати из чланства удружења и смислу правила.

Одељку „Ивањица“ Управа секције је примила ваш допис са резолуцијом и изнеће је на првој седници Гл. Управе, пошто одлуком конгреса у Сплиту може само Гл. управа дејствовати код надлежних по тим питањима.

Одељку „Косјерићи“ — Примљен је допис одељка о одржаној седници и изабраној новој управи. Управа ове секције очекује опширно образложење „због рђавог односно никаквог одзива управе те секције...“, што се свакако односи на управу секције и „Београд“. Исто тако је потребно да одељак пошаље списак свих чланова као и новоуписаних у том одељку.

Г. Рајку Иванчевићу — Примљен је ваш благајнички извештај одељка у Чачку.

Одељку „Љубовија“ — Примљен је Ваш извештај о одржаној седници и изабраној новој управи као и списак чланова са уплаћеном чланарином.

Саопштите кол. Тошовићу Бошку, да је његово излагање и критика о обрачуну канцеларијских радова умесна и врло лепо обрађена али да би добро било кад би ово допунио и својим предлогом и мишљењем — те и то доставио Управи. Било би добро, да се ово излагање штампа у наредном броју часописа (садањи број је већ закључен) ради упознавања и других колега а Управа секције ће ово питање изнети пред главну управу.

Кол. Дракулићу Војиславу Ивањица — Примљено је ваше писмо по питању шатора и интервенисано. Досада немамо дефинитивног одговора.

Кол. Нешићу Св. О излагању у вашем писму водићемо рачуна после прикупљања свих чињеница.

Свима одељцима: Крајње је време да одељци већ једанпут пошаљу тражене спискове о броју чланова, уплаћеној чланарини и изабраној управи одељка.

Управа секције „Београд“

Претставка коју је секција „Београд“ доставила Главној управи 3 априла ов. год. на основу одлуке Конгреса у Силишу.

Главној управи Удружења геометара и геодета Краљевине Југославије

Управи удружења геометара и геодета секције „Београд“ част је доставити доњу претставку у смислу изложених жеља на скупштини београдске секције с молбом, да Главна управа издејствује по овој претставци повољно решење код надлежних.

Ова претставка садржи у главном питања која интересују чланове удружења — државних службеника, који раде на новом катастарском премеру и који сачињавају највећим делом секцију „Београд“.

Ова питања и жеље су следеће:

1) Да евентуално смањење паушалног и теренског додатка не обухвати службенике Одељења катастра с обзиром на тежину задатка кога обављају и на максималне напоре, којима су изложени и то у много већој мери него службеници осталих ресора.

2) Ако пак то није могуће да се ни у ком случају смањење не односи на већ стечено право, јер би били неправедно оштећени, пошто би службеници осталих ресора за то време примили пун додаток. Да се издејствује смањење минимума а према просечним резултатима постигнутим у последње две године.

3) Да се код одређивања минимума предвиде и категорије терена како за триангулацију тако и за детаљни премер.

4) Да се исплата првог дела паушала повиси на 75% у место 60% како је утврђено Правилником, и да се омогући исплата остатака у краћем року убрзаним прегледом радова.

5) Да се на терену дозволи групама факултативан распоред дневног радног времена према врсти и важности полова, које имају да обаве. Да им се омогући повремени долазак у Среску секцију ради набавке потребних намирница и осталог.

6) Да се призна 5% неизбежних грешака које не би исправљали на свој трошак.

7) Да им се паушал рачуна и за време законског годишњег одмора, јер ће за то време урадити мање а самим тим и добити мање код дефинитивног обрачуна.

8) Да се регулише наплата упропашћеног инвентара у раду, јер се дешава да се иста ствар наплаћује више пута и да се предвиди за извесне ствари расходовање, које су услед дугог рада постале неупотребљиве.

9) Да се примени и за ове службенике уредба о путним и селидбеним трошковима, пошто су службеници изложени честим сеобама и тиме великим издацима.

10) Да се зимски радови обављају у оним местима, где се могу наћи простране и светле канцеларије и где се могу сместити породице и остали под повољнијим условима.

11) Да се код распореда води рачуна о ожењеним службеницима, оптерећеним породицама и да се упућују у двогодишње срезове и што мање излажу честим сеобама.

12) Да се оболелим службеницима омогући боловање и повлачење са теренских радова.

13) Да се умоле надлежни да се код сваке Катастарске управе законом предвиди служитељ.

За секретара
Панић Божидар
геом.

Претседник
секције „Београд“
Ing. Алек. Косић

В. К.

Пољаци о нама

Мартовска свеска 1934 г. Мерничкога прегледа (Przegląd mierniczy), органа пољских геоматарских друштава, који излази XI годину у Варшави, садржи чланак „Мерништво у Југославији“ из пера инж. Владислава Сурмацкога.

Писац у уводу чланка захваљује на братском и словенском пријему, који му је указан у Одељењу катастра и Војном географском институту где је за време свога краткога боравка у Београду могао прикупити прегршт информација, које износи својим читаоцима. Побуду за долазак у Југославију, где раније није никада био, добио је на међународном састанку геометара у Риму, кад је ступио у срдачне и пријатељске везе с нашим делегатом.

Истиче аналогiju с Пољском. И код нас као и тамо затекло је ослобођење три врсте катастра, знатне непремерене површине и несташицу стручнога персонала. Премда су и у Пољској питања аграрне реформе тешка, чине му се наши разноврсни аграрни проблеми као компликованији и тежи.

Дајући приказ радова Војног географског института напомиње везу која постоји између тих радова и катастра у триангулацији и прецизном нивелману. Личност генерала г. С. Бошковића позната је стручним круговима у Пољској као и сарадња нашега института са Геодетском и географском међународном унијом. Писац истиче да Војни географски институт у својој прекрасној палати на тлу старе турске тврђаве код ушћа Саве у Дунав има све најмодерније справе и инструменте.

Говорећи о катастру наводи као повољну чињеницу, што је г. С. Недељковић као шеф катастра подједно и помоћник Министра финансија. Описује радове триангулације детаљнога премера, класирања, излагања и израде операта. Како нас је посетио при повратку из Рима упоређује цене коштања нашега и италијанскога премера. Објашњава мале трошкове јевтиноћом живота у Југославији и великим резултатима рада. Напосе подвлачи да један триангулатор мрежом 2 и 3 реда покрива терен од 25.000 ха. Наводи податке о припадностима, паушалу и број службеника код катастра.

Рад геометара у Министарству пољопривреде односи се на спровођење аграрне реформе и комасације земљишта.

При ликвидацији великих поседа важи као максимум, који се оставља власнику 520 јутара. Ту се писац задржава на овој речи „јутро“ наводећи да Пољаци употребљавају за ту меру површине страну реч морга (према немачком). Побраја и укратко приказује разрешење кметских и чивчијских односа, колонат, колонизацију и ликвидацију шумских сервитута, те њихово спровођење. Пошто Министарство пољопривреде од 1928 г. нема организованог стручног персонала, то су геодетски радови аграрне реформе највећим делом, а комасације земљишта потпуно у рукама цивилних геометара.

Мали број геометара налази се са службом у Министарству саобраћаја, грађевина, те шума и рудника.

Овлашћени цивилни геометри имају своју Уредбу из 1932. којом су прописани услови за полагање испита и добивање овлашћења. Аутор, који је сам цивилни геометар, износи детаљно прописе Уредбе, напосе о испиту, саставу Комисије и трајању.

У чланку се описује школско образовање геометара и инжињера геодезије.

Сталешком удруживању поклања писац нарочиту пажњу. Истиче јединство које је постигнуто 1932, број чланова, активност у Међународном савезу и дугогодишње излагање Гласника.

На крају — сам руски ђак — аутор спомиње улогу руских емиграната у нашим геометарским радовима.

Чланак свршава срдачним жељама југословенским колегама за даљи развој струке и напредак у раду.

Инжињер Владислав Сурмацки је претседник удружења овлашћених цивилних геометара (Związek mierniczych przysięgłych), пољске геометарске уније, те стални делегат Пољске у Међународном савезу геометара. Он је организовао успели састанак у Варшави 1932 г. У спроводном писму нашем делегату шаљући Мернички преглед са својим чланком моли замену са нашим Гласником и међусобну сарадњу. Надамо се да ће наше Удружење ову братску понуду словенских колега примити и подржавати везе које су нам искрено понуђене.

У ЗАДРУГУ!

Мисао водиља свакога узадруживања јест, да заједничким снагама и средствима постигне оне успехе, за које су преслабе силе појединаца.

Економска самопомоћ је разлог постанка стручних задруга.

Основана на закону и вођена овим идејама **Задруга геометара за штедњу и кредит** има поврх тога још и задатак, да за своје чланове и њихове породице створи могућност потпоре у незгодама живота, и да задругарима помогне у економском и стручном напредовању.

Сврха се може постићи само заједничким снагама свих припадника струке. Задруга је потребна свакому. Сваки геометар био у државној, самоуправној или приватној служби мора бити члан задруге.

Премда је до сада узадружено близу 400 геометара, ипак није тиме окупљена још ни једна трећина сталежа.

Главница Задруге геометара за штедњу и кредит достиже скоро пола милијона динара. Фондови, са којима има задруга да врши своју нарочиту мисију прелазе 100.000 — динара. Овај — за почетак — леп успех био би трипут већи, кад би смо се сви узадружили.

Нека нема геометра, који није члан Задруге! Тко је задругар, нека приведе новог члана.

Задруга није присилна организација. Стога добровољним приступањем добивају чланови сем законских права и морална овлашћења.

Уписује се најмање 6 (шест) удела по 300 динара које треба уплатити кроз три године. Колеге! тражите обавештења, правила, пријаве за чланство и уплатнице код старешине Вашег надлештва или директно од Управног одбора задруге геометара за штедњу и кредит, — Београд, Улица Адмирала Гепрата бр. 68.

УПРАВНИ ОДБОР

В Е С Т И

ИЗ УРЕДНИШТВА

Моле се све секције и одељци да часопис дају бесплатно само члановима удружења, јер је његово издавање скопчано са великим трошковима.

Из Уредништва Библиотеке „Геометар“

Крајем прошле 1933 године издала је библиотека „Гесметар“ Геометарски годишњак 1934 год. на коме су радили г. г. Инж. Илија Живковић и Будимир Живанчевић.

Библиотека „Геометар“ има намеру да настави са редовним издавањем Годишњака, да му садржај прошири и побољша, као и да на његовом уређењу сакупи што више сарадника. Другим речима: да садржај Годишњака задовољи све читаоце и да свој Годишњак подигне на углед сличних годишњака у другим земљама.

Ради тога се уредништво Библиотеке „Геометар“ обраћа свима својим читаоцима, као и свима онима, који се баве геометарско-геодетском праксом, било у државној, самоуправној или приватној служби, да уредништво библиотеке „Геометар“ помогну било својим радовима, који би се штампали у Годишњаку, било само саветом, коју ствар треба и како разрадити, па је штампати у Годишњаку.

Оваквом сарадњом учиниће се велика услуга не само уредништву, него и свима онима, којима на срцу лежи напредак и усавршавање струке јер: „Више виде четири ока него само два.“

Два гледишта

„Il geometra italiano“ часопис италијанских геометара овако позива на суделовање код приредаба Међународнога конгреса геометара у Лондону: Данас је пажња целог света упрта на Италију; њезин замерни развој се с

дивљењем прати и проучава; дужност је нас Италијана да у свима струкама докажемо, како је наш напредак у вези са генијалношћу нашега поколења и да уздизан вољом Вође обавезује како би престиж наше државе свуда респектовали, а нарочито у иностранству.

—

„Zeměměřičský věstník“ часопис чехословачких геометара цитирајући предњи став каже: Премда морамо апстрахирати месијанску тираду прогласа италијанских геометара, ипак нам остаје поука, да превелика скромност, са којом су се до сада истицале наше делегације на међународним састанцима, такође није умесна.

Постављени за чин. приправ. дипломир. геометри:

Паликућа Ј. Миленко, Пилетић Т. Радош, Сушко Ј. Вилибалд, Стрекозов И. Георгије, Зечевић С. Ђорђе, Јовановић М. Илија, Сарајлић С. Сафет, Умек Ј. Јожеф, Прегељ И. Богомил, Душан И. Петар, Димитријевић К. Димитрије, Добожановић М. Гаврило, Благојевић К. Василије, Редер Р. Фридрих, Некчевић Н. Обрен, Џубур М. Узеир, Милановић М. Миодраг, Бешлић Х. Акиф, Џелебчић Д. Милорад и Путник Ј. Борислав.

Унапређени за кат. пом. геом.

Куреш Обрад, Аранђеловић Драгољуб, Томић Мирко, Бандевић Наум, Шуковић Петко, Дајевић Лазар, Јевтић Божидар, Мијовић Драгутин, Хаџи-Алић Хашим, Лизатовић Ђуро, Чучковић Тодор, Милутиновић Василије, Чулић Бранко, Супанчић Антун.

Премештени по кат. управама:

Мемија Ибрахим п. кат. геом. у к^у. Жепче;
Спаић Борисав чин. прип. Сарајево;
Војчић Ђорђе „ Ср. Митровица

Топчагић Мустафа чин. пр. Сплит;
 Јанковић Саво п геом. Крагујевац;
 Лимић Решад чин. пр Карловац;
 Милојевић Стеван в. к. геом. у к. у.
 Панчево;
 Петровић Матија в к. геом. у к. у.
 Зеница.

Пензионисани

Верк Рајнер в. кат. инспектор;

Колић Милан кат. геом.
 Вранић Вилем в. кат. геом.
 Данчуо Стјепан кат. агроном;
 Оплустил Хуго в. кат. геометар.

Постављени за чин. припр.

Ing Бугрејев Михаило и Дјаков
 Александар.